
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σχολείο

- Πρόσβαση αλλοδαπών ανηλίκων στην εκπαίδευση
- Εκπαίδευση παιδιών Ρομά
- Φοίτηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο γενικό σχολείο
- Ίδρυση και λειτουργία Ειδικών Επαγγελματικών Λυκείων
- Προσβλητική συμπεριφορά εκπαιδευτικού σε βάρος μαθητών/τριών

Τριτοβάθμια εκπαίδευση

- Πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Ζητήματα μετεγγραφών
- Παράρτημα Διπλώματος αποφοίτων ΑΤΕΙ
- Οικονομική ενίσχυση σπουδαστών

Η εκπαίδευση, ως πεδίο άσκησης διοίκησης, παρουσιάζει ιδιαίτερες που καθιστούν απαραίτητη την προσαρμογή της διοικητικής λειτουργίας προς την κατεύθυνση εξυπηρέτησης του παιδαγωγικού της σκοπού. Η εκπαιδευτική διαδικασία, σε όλες τις βαθμίδες της, πρέπει όχι μόνο να διευκολύνεται αλλά και να συμβάλλει, κατά το μέτρο που είναι δυνατόν, στη βελτιστοποίηση της απόδοσης του συνόλου των εμπλεκόμενων σε αυτήν παραγόντων (τόσο των ανθρώπινων παραγόντων όσο και των υλικοτεχνικών και οικονομικών πόρων).

Ωστόσο, οι διοικητικές πρακτικές που υιοθετούνται στον εκπαιδευτικό χώρο δεν εξυπηρετούν τους στόχους αυτούς όταν παραμένουν αυστηρά προσκολλημένες στους τύπους και δεν λαμβάνουν υπόψη κοινωνικές, πολιτισμικές ή άλλες ιδιαιτερότητες. Ο Συνήγορος διαπιστώνει ότι η διοικητική λειτουργία στο πεδίο της εκπαίδευσης και σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες συχνά δεν χαρακτηρίζεται από την απαιτούμενη ευελιξία και παρεμποδίζεται από γραφειοκρατικά κωλύματα, εμμονές και δυσλειτουργίες, με άμεσες επιπτώσεις στον παιδαγωγικό της σκοπό.

ΣΧΟΛΕΙΟ

Ο Συνήγορος εξέτασε και φέτος μεγάλο αριθμό αναφορών που αφορούν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ειδικότερα τη στελέχωση και την κτιριακή κατάσταση των σχολικών μονάδων, την εγγραφή, μετεγγραφή, φοίτηση και μεταφορά μαθητών, τη σχολική ζωή, την εκδήλωση και διαχείριση περιστατικών σχολικής βίας, τις συμπεριφορές εκπαιδευτικών, την ενημέρωση των γονέων, την υποστήριξη παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, την εγγραφή και φοίτηση παιδιών Ρομά, παιδιών προσφύγων και μεταναστών. Ειδικότερα ζητήματα αναδείχθηκαν σχετικά με την ένταξη στην εκπαίδευση και τη φοίτηση των παιδιών που μετακινούνται με επιδιωκόμενο προορισμό άλλες ευρωπαϊκές χώρες και παραμένουν αναγκαστικά στην Ελλάδα μέχρι την εξέταση των αιτημάτων διεθνούς προστασίας τους. Σημαντικός ήταν ο αριθμός των υποθέσεων που σχετίζονταν με τη σχολική ζωή και τη διαχείριση περιστατικών σχολικής βίας από τις σχολικές μονάδες. Λιγότερες, έναντι των περασμένων ετών, ήταν οι αναφορές που εξέτασε ο Συνήγορος σχετικά με τη λειτουργία ολοήμερων τμημάτων, την ανεπάρκεια διδακτικού προσωπικού ή τη μεταφορά μαθητών. Σχετικά μικρότερος ήταν και ο αριθμός αναφορών για θέματα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, μολοντί παραμένουν πολλά από τα προβλήματα που επισήμανε ο Συνήγορος στο σχετικό πόρισμά του το 2015 αναφορικά με τη λειτουργία των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και την ανεπάρκεια των διαθέσιμων πόρων για την υποστήριξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα γενικά σχολεία

(βλ. *Ετήσια Έκθεση 2015*, σ. 88-89). Ωστόσο, υπήρξαν ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και διαπιστώθηκαν μικρότερες καθυστερήσεις στις διαδικασίες πρόσληψης αναπληρωτών εκπαιδευτικών για την παροχή παράλληλης στήριξης στα γενικά σχολεία, ίδρυση σημαντικού αριθμού τμημάτων ένταξης και πλέον έγκαιρη στελέχωση των ΣΜΕΑΕ και έναρξη λειτουργίας τους.

Πρόσβαση αλλοδαπών ανηλίκων στην εκπαίδευση

Οι περιπτώσεις για τις οποίες ζητήθηκε η παρέμβαση του Συνηγόρου σχετίζονταν τόσο με την έλλειψη νομιμοποιητικών εγγράφων ή άλλων δικαιολογητικών εγγραφής (υπόθεση 215309/2016) όσο και με ελλιπή γνώση διαδικασιών ή αναποφασιστικότητα των φορέων της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα κατόπιν της εξαγγελίας και σταδιακής ενεργοποίησης στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα των δομών υποδοχής για την εκπαίδευση προσφυγικών πληθυσμών (υποθέσεις 219149, 219406, 220167/2016). Σε ορισμένες περιπτώσεις καταγράφηκε άρνηση εγγραφής ή σημαντική καθυστέρηση ένταξης αλλοδαπών παιδιών, που φιλοξενούνταν σε ξενώνες ή διέμεναν με τις οικογένειές τους αυτόνομα, λόγω έλλειψης τάξεων υποδοχής στα επιμέρους σχολεία, που καταρχήν ήταν αρμόδια (λόγω υπαγωγής τους στην περιοχή ευθύνης τους ή λόγω του διαπολιτισμικού χαρακτήρα τους). Η άρση των προβλημάτων προέκυψε σε όλες τις περιπτώσεις με ενέργειες διαμεσολάβησης και ενημέρωσης των εμπλεκόμενων υπηρεσιών ως προς το ισχύον πλαίσιο. Ο Συνήγορος τόνισε την υποχρέωση της πολιτείας να διασφαλίσει την πρόσβαση όλων των παιδιών στην εκπαίδευση, προχωρώντας παράλληλα στις αναγκαίες διαδικασίες για την ομαλότερη ένταξή τους, με τη δημιουργία τάξεων υποδοχής.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την εγγραφή στο σχολείο και την προαγωγή σε επόμενη τάξη ανήλικων αλλοδαπών με ελλιπή δικαιολογητικά, σημειώνεται ότι το Υπουργείο Παιδείας, με εγκύκλιό του, υιοθέτησε τις προτάσεις του Συνηγόρου διευκρινίζοντας ότι η φοίτηση πρέπει να γίνεται απρόσκοπτα, ανεξάρτητα από τις παράλληλες ενέργειες για την προσκόμιση όλων των απαραίτητων εγγράφων¹.

Εκπαίδευση παιδιών Ρομά

Για τις γενικότερες παρεμβάσεις του Συνηγόρου στο ζήτημα της εκπαιδευτικής ένταξης των παιδιών Ρομά και τη συνεχή μέριμνά του για τη μεγιστοποίηση της παραμονής τους στο σχολείο, γίνεται εκτενέστερα λόγος στην οικεία ενότητα της παρούσας Έκθε-

¹ <http://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.dpnnews.380102>

σης (βλ. «Καταπολέμηση των διακρίσεων»). Σχετικές αναφορές αποτέλεσαν ευκαιρίες για διαμεσολάβηση σε πληθώρα ατομικών περιπτώσεων, όπως για δεκαεπτάχρονη μαθήτρια γυμνασίου που λόγω του γάμου της μετακινήθηκε σε άλλη περιοχή και μετεγγράφηκε δύο φορές μέσα στην ίδια σχολική χρονιά, με αποτέλεσμα να ξεπεράσει τον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό απουσιών. Απευθυνόμενος στο Υπουργείο Παιδείας, ο Συνήγορος συνέστησε σεβασμό στην ιδιαιτερότητα των Ρομά ως μετακινούμενου πληθυσμού, ενίσχυση της εκπαιδευτικής συμμετοχής των παιδιών τους με ανάδειξη τέτοιων περιπτώσεων παραμονής στο σχολείο ως θετικών προτύπων και γενικότερα ενθάρρυνση ευέλικτων εκπαιδευτικών πολιτικών για την αποφυγή της σχολικής εγκατάλειψης και ιδίως τη φοίτηση των κοριτσιών Ρομά, στο πλαίσιο και σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στη συγκεκριμένη μαθήτρια δόθηκε τελικά η δυνατότητα να προσέλθει σε εξετάσεις και να προαχθεί (υπόθεση 215493/2016).

Φοίτηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο γενικό σχολείο

Σε αρκετές περιπτώσεις, ο Συνήγορος συνάντησε την άρνηση φορέων της εκπαίδευσης (σχολείων ή Διευθύνσεων ΠΕ) να εγγράψουν στο γενικό σχολείο μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, σε περιπτώσεις όπου το οικείο ΚΕΔΔΥ (Κέντρο Διάγνωσης, Διαφοροδιάγνωσης και Υποστήριξης) και η ΔΕΔΕΑ (Δευτεροβάθμια Διαγνωστική Επιτροπή Αξιολόγησης) πρότειναν φοίτηση σε ειδικό σχολείο. Η πλειονότητα των αναφορών αφορά αρχική εγγραφή μαθητών, ωστόσο ορισμένες αφορούν αιτήματα μετεγγραφής από ειδικό σε γενικό σχολείο, όπου το οικείο ΚΕΔΔΥ διαφωνεί, ή περιπτώσεις μαθητών που ολοκλήρωσαν τη φοίτηση σε γενικό δημοτικό σχολείο και το ΚΕΔΔΥ εισηγάει φοίτηση σε ΣΜΕΑΕ στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ οι γονείς διαφωνούν.

Ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι σε πολλές περιπτώσεις το αίτημα των γονέων ήταν εύλογο, καθώς ειδικοί που παρακολουθούσαν συστηματικά τα παιδιά –ιδιωτικά ή μέσω δημόσιων φορέων υγείας ή ψυχικής υγείας– θεωρούσαν προτιμότερη τη φοίτησή τους σε γενικό σχολείο. Παρατηρήθηκαν όμως και περιπτώσεις όπου το αίτημα των γονέων για φοίτηση των παιδιών τους στο γενικό σχολείο φαινόταν ανεδαφικό, λαμβανομένων υπόψη των πολύπλευρων διαπιστούμενων ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των παιδιών τους που απαιτούσε ειδικό εκπαιδευτικό πλαίσιο για τη βέλτιστη αντιμετώπισή τους.

Περαιτέρω, από τη διερεύνηση διαπιστώθηκε ευρεία διάσταση απόψεων μεταξύ διαφορετικών φορέων της εκπαίδευσης αλλά και των ακολουθούμενων πρακτικών της διοίκησης, που οφεί-

λονταν κυρίως σε διαφορετική αντίληψη περί του δεσμευτικού ή μη χαρακτήρα των αποφάσεων των ΚΕΔΔΥ και των ΔΕΔΕΑ και διαφορετική ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 28, παράγρ. 14 Ν. 4186/2013, που αναφέρει ότι «η απόφαση της ΔΕΔΕΑ είναι οριστική».

Για τον λόγο αυτόν, ο Συνήγορος επισήμανε στη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας ότι, μολονότι η υπερίσχυση του δικαιώματος των γονέων να επιλέγουν το σχολικό πλαίσιο φοίτησης του παιδιού τους έχει γνωστοποιηθεί κατ' επανάληψη ως επίσημη θέση του υπουργείου επί του θέματος, διαπιστώνονται διαφορές στην ερμηνεία της σχετικής νομοθεσίας και διάσταση απόψεων αλλά και πρακτικών μεταξύ των κατά τόπους αρμόδιων φορέων, με αποτέλεσμα οι ενδιαφερόμενοι πολίτες να λαμβάνουν, κατά περίπτωση, διαφορετική ενημέρωση και μεταχείριση. Η Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής τελικά αποσαφήνισε ότι οι αποφάσεις των ΚΕΔΔΥ και των ΔΕΔΕΑ έχουν γνωμοδοτικό χαρακτήρα και ότι η προαναφερόμενη διάταξη περί «οριστικής» κρίσης δεν σημαίνει πως οι αποφάσεις της ΔΕΔΕΑ είναι δεσμευτικές, αλλά απλώς ότι δεν υφίσταται τριτοβάθμιο όργανο το οποίο να εξετάζει ενστάσεις κατά αυτών. Περαιτέρω, κατέστησε σαφές ότι σε καμία περίπτωση δεν αμφισβητείται το δικαίωμα του γονέα να έχει την τελική απόφαση για τη φοίτηση του παιδιού του στο σχολικό πλαίσιο επιλογής του. Ωστόσο, διευκρινίζεται ότι σε περιπτώσεις που τα αρμόδια διαγνωστικά κέντρα συνηγορούν τη φοίτηση του παιδιού σε ειδικό σχολείο, δεν προβλέπεται η διάθεση εκ μέρους της πολιτείας εκπαιδευτικού για παράλληλη στήριξη σε γενικό σχολείο (υπόθεση 204969/2015).

Ίδρυση και λειτουργία Ειδικών Επαγγελματικών Λυκείων

Απόφοιτοι Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων (ΕΕΓ), που αδυνατούν να συνεχίσουν τη φοίτησή τους σε ΕΠΑΛ, δεν έχουν τη δυνατότητα να φοιτήσουν ούτε σε Ειδικά Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΕΛ) παρά τη σχετική πρόβλεψη του Ν. 3699/2008. Ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι η ισχύουσα νομοθεσία για τη λειτουργία των ΕΕΛ δεν έχει τεθεί σε εφαρμογή σε ολόκληρη την επικράτεια –εν μέρει και λόγω της μη ίδρυσης νέων σχολικών μονάδων από το 2010–, με αποτέλεσμα μια κατηγορία μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (εεα) να στερούνται της δυνατότητας συνέχισης της φοίτησής τους στην εκπαιδευτική αυτή βαθμίδα. Ο Συνήγορος πραγματοποίησε συναντήσεις και αλληλογραφία με αρμόδιους φορείς της εκπαίδευσης και στη συνέχεια προέβη στη σύνταξη πορίσματος, επισημαίνοντας την ανάγκη μέριμνας της πολιτείας ώστε όλοι οι απόφοιτοι των ΕΕΓ να μπορούν να ολοκληρώσουν τη φοίτησή τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ισότιμα προς τους λοι-

πούς μαθητές (υποθέσεις 193146/2014, 205222/2015)². Το Υπουργείο Παιδείας, με το άρθρο 48 παράγρ. 4 Ν. 4415/2016, εισήγαγε διάταξη για μετατροπή των ΕΕΓ σε «Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια - Λύκεια», με πρόβλεψη για λειτουργία τεσσάρων γυμνασιακών και τεσσάρων λυκειακών τάξεων (βλ. «Νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις»).

Προσβλητική συμπεριφορά εκπαιδευτικού σε βάρος μαθητών/τριών

Μαθητές/τριες γυμνασίου απευθύνθηκαν στον Συνήγορο αναφέροντας επανειλημμένα περιστατικά διακριτικής και προσβλητικής μεταχείρισης σε βάρος των ιδίων ή συμμαθητών τους εκ μέρους εκπαιδευτικού λόγω εθνικότητας, θρησκείας, εμφάνισης ή απόψεων. Σε δύο επισκέψεις κλιμακίου της Αρχής στο σχολείο και συζήτηση με μαθητές/τριες, επιβεβαιώθηκαν τα αναφερόμενα περιστατικά (επιπλήξεις, προσβολές, τιμωρίες, απειλές, ρατσιστικά σχόλια) και η έντονη συναισθηματική φόρτιση και δυσκολία αρκετών μαθητών εξαιτίας αυτής της συμπεριφοράς. Διαπιστώθηκε ότι παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες μαθητών επί χρόνια δεν είχε υπάρξει ανταπόκριση ή ενέργεια επίλυσης. Ο Συνήγορος απευθύνθηκε στην αρμόδια Διεύθυνση Εκπαίδευσης ζητώντας τη διερεύνηση των καταγγελλομένων και τον πειθαρχικό έλεγχο της καθηγήτριας. Ύστερα από τη διεξαγωγή έρευνας, ενώ η καθηγήτρια κρίθηκε ένοχη για σειρά σοβαρών πειθαρχικών παραπτωμάτων, της επιβλήθηκε ποινή προτίμου αποδοχών μόλις λίγων ημερών. Ο Συνήγορος απευθύνθηκε εκ νέου στο Υπουργείο Παιδείας ζητώντας την επανεξέταση της ποινής.

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Αποκλεισμός από τις Σχολές Πυροσβεστικής Ακαδημίας αποφοίτων Γενικού Λυκείου που συμμετείχαν στις εξετάσεις με το παλαιό σύστημα

Το ζήτημα της πρόσβασης των αποφοίτων Γενικού Λυκείου προ του σχολικού έτους 2015-2016 στις Σχολές της Πυροσβεστικής Ακαδημίας απασχόλησε τον Συνήγορο. Ειδικότερα, οι συγκεκριμένοι απόφοιτοι που επέλεξαν να λάβουν μέρος στις πανελλαδικές εξετάσεις με το καταργούμενο σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (παλαιό σύστημα) δεν είχαν δικαίωμα εισαγωγής στις Σχολές της Πυροσβεστικής Ακαδημίας, γεγονός το οποίο πληροφορήθηκαν εκ των υστέρων, αφού δηλαδή είχαν επιλέξει σύστημα εξέτασης (άρθρο 40 παράγρ. 1 Ν. 4342/2015). Ο απο-

κλεισμός των υποψηφίων αυτών από κάποιες σχολές φαίνεται πως τους αιφνιδίασε και τους δημιούργησε την εντύπωση ότι υπέστησαν διακριτική μεταχείριση.

Ενόψει τούτου, ο Συνήγορος ζήτησε από το Υπουργείο Παιδείας να εξετάσει τη δυνατότητα οι υποψήφιοι του παλαιού και του νέου συστήματος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση να αποκτήσουν πρόσβαση στις ίδιες σχολές, με βάση την αρχή της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου.

Η διοίκηση δεν αποδέχτηκε την πρόταση αυτή με το επιχείρημα ότι η ενημέρωση των ενδιαφερομένων, που έγινε τον Νοέμβριο του 2015, ήταν έγκαιρη (υπόθεση 215896/2016).

Μη αποδοχή υποψηφιοτήτων σε Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα ΕΑΠ

Στον Συνήγορο τέθηκε και το ζήτημα μη αποδοχής της ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων για παρακολούθηση, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) («Επιστήμες της Αγωγής – Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με Προβλήματα Προφορικού και Γραπτού Λόγου») του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), με την αιτιολογία της συμπλήρωσης ικανού αριθμού αιτήσεων, παρά το γεγονός ότι δεν είχε ακόμη εκπνεύσει η προθεσμία υποβολής υποψηφιοτήτων που είχε θέσει η σχετική προκήρυξη. Ο Συνήγορος επισήμανε την απουσία κάθε νόμιμου ερείσματος της απόφασης περί μη αποδοχής εμπρόθεσμα υποβαλλόμενων αιτήσεων, έλαβε δε την ενημέρωση ότι περί τα τέλη Αυγούστου δόθηκε ολιγοήμερη νέα προθεσμία για την υποβολή τους, χωρίς πάντως να είναι βέβαιο ότι η όλως σύντομη αυτή προθεσμία υπήρξε αρκετή για τη διευθέτηση του ζητήματος ως προς όλους εκείνους που είχαν εμποδιστεί να υποβάλουν εμπρόθεσμα τις αιτήσεις συμμετοχής τους στο συγκεκριμένο ΠΜΣ (υποθέσεις 217415, 217493/2016).

Ζητήματα μετεγγραφών

Μετεγγραφές κανονικής διαδικασίας

Η διαδικασία εξέτασης και διεκπεραίωσης των αιτήσεων μετεγγραφής φοιτητών αποτέλεσε και φέτος αντικείμενο αναφορών προς τον Συνήγορο. Ενδεικτικά αναφέρεται περίπτωση φοιτητή, ο οποίος υπέστη ψυχική και οικονομική ζημία από την εσφαλμένη πεποίθηση επί μακρό χρονικό διάστημα ότι το αίτημα μετεγγραφής του θα ικανοποιούνταν. Από τη διερεύνηση προέκυψε ότι δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη χρονική αλληλουχία των απαιτούμενων ενεργειών εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας, με αποτέλεσμα ο ενδιαφερόμενος να εμφανίζεται στην ηλεκτρονική εφαρμογή ως

² <http://www.synigoros.gr/resources/porisma-eidikh-agwgh.pdf>

δικαιούχος. Ειδικότερα, ο ονομαστικός πίνακας των αιτούντων μετεγγραφής καταρτίστηκε και κυρώθηκε από τον Υπουργό Παιδείας και διαβιβάστηκε στα ΑΕΙ υποδοχής χωρίς να ληφθεί υπόψη ή να έχει διενεργηθεί ο έλεγχος των φορολογικών στοιχείων (ΑΦΜ) των αιτούντων από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία. Ενόψει κυρίως των επικείμενων μετεγγραφών του επόμενου ακαδημαϊκού έτους, ο Συνήγορος απευθύνθηκε στο υπουργείο σχετικά με αυτή τη διαδικαστική παρατυπία, από την οποία εγείρονται ενδεχομένως και ζητήματα αξιοπιστίας και νομιμότητας της συνολικής διαδικασίας (υπόθεση 215052/2016).

Μετεγγραφές κατ' εξαίρεση

Η Επιτροπή κατ' Εξαίρεσης Μετεγγραφών (άρθρο 21 παράγρ. 9 Ν. 4332/2015) είναι αρμόδια για την εξέταση ειδικών λόγων μετεγγραφής που δεν περιλαμβάνονται στις γενικότερες διατάξεις. Δεδομένου ότι η Επιτροπή παρέλειψε να ενημερώσει τους ενδιαφερομένους σχετικά με τους λόγους απόρριψης των αιτημάτων τους, ο Συνήγορος επισήμανε ότι η διοίκηση υποχρεούται να τους γνωστοποιεί τις αποφάσεις της, που πρέπει να περιέχουν ειδική, σαφή και επαρκή αιτιολογία, και ζήτησε εξατομικευμένη και τεκμηριωμένη απόφαση επί συγκεκριμένων αιτημάτων μετεγγραφής (υποθέσεις 215616, 216743/2016).

Παράρτημα Διπλώματος αποφοίτων ΑΤΕΙ

Ο Συνήγορος κλήθηκε να διαμεσολαβήσει σε συνέχεια αναφορών που υπέβαλαν πτυχιούχοι του Τμήματος Τοπογραφίας της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του ΑΤΕΙ Αθήνας, προκειμένου να τους χορηγηθεί το Παράρτημα Διπλώματος που δικαιούνται οι απόφοιτοι ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγρ. 1 και 2 Ν. 3374/2015, το Παράρτημα Διπλώματος που χορηγούν τα ανώτατα ιδρύματα εκπαίδευσης εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα, επισυνάπτεται στους τίτλους σπουδών που χορηγούν και παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις σπουδές, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία από το άτομο που αναγράφεται στο πρωτότυπο του τίτλου, στο οποίο επισυνάπτεται το Παράρτημα. Η απόρριψη σχετικού αιτήματος των αναφερομένων από τον πρόεδρο του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών ΤΕ και Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής ΤΕ, που αποτελεί τον διάδοχο φορέα του προαναφερόμενου Τμήματος Τοπογραφίας, έγινε κατ' επίκληση της απόφασης του Συμβουλίου ΤΕΙ Αθήνας, η οποία, χωρίς σχετικό έρεισμα στις εφαρμοστέες διατάξεις, αποκλείει από τον κύκλο των δικαιούχων όσους είχαν πραγματοποιήσει την πρώτη εγγραφή τους ως φοιτητές πριν από την έναρξη ισχύος του ως άνω νόμου.

Ο Συνήγορος, απευθυνόμενος στον πρόεδρο του ως άνω τμήματος, υπογράμμισε ότι, πέραν της έλλειψης οποιασδήποτε σχετικής πρόβλεψης στον νόμο, το κριτήριο του χρόνου πρώτης εγγραφής ουδεμία σχέση φαίνεται να έχει προς τον βασικό σκοπό της χορήγησης του Παραρτήματος, που συνίσταται στον εξοπλισμό του πτυχιούχου με ένα πρόσθετο δημόσιο έγγραφο, το οποίο περιέχει πληροφορίες για τον ακριβή προσανατολισμό, το περιεχόμενο και το επίπεδο των σπουδών, το νομικό καθεστώς και το εν γένει εκπαιδευτικό σύστημα στο πλαίσιο των οποίων αυτές πραγματοποιήθηκαν. Με τον τρόπο αυτό, ο ενδιαφερόμενος εμφανίζει μία πληρέστερη εικόνα, την οποία μπορεί να αξιοποιήσει για την επισημονική του εξέλιξη, την εξεύρεση συναφούς απασχόλησης και την εν γένει επαγγελματική σταδιοδρομία του. Ενόψει των ανωτέρω, η εισαγωγή περιορισμών, μη συναπτόμενων προς τον σκοπό δημοσίου συμφέροντος που υπηρετεί ο νόμος, ενδέχεται να θέτει ζήτημα συμβατότητας προς τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγρ. 1 του Συντάγματος περί ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας και συμμετοχής στην οικονομική και κοινωνική ζωή, σε συνδυασμό και προς εκείνες του άρθρου 2 παράγρ. 1 του Συντάγματος περί προστασίας της αξίας του ανθρώπου. Αναμένεται η ανταπόκριση του ιδρύματος (υποθέσεις 212333, 212340/2016).

Οικονομική ενίσχυση σπουδαστών

Χορήγηση διδακτικών συγγραμμάτων σε φοιτητές ήδη κατόχους πρώτου πτυχίου

Ο Συνήγορος κλήθηκε να παρέμβει προκειμένου να διασφαλιστεί η άμεση εφαρμογή της διάταξης περί δωρεάν χορήγησης έντυπων διδακτικών συγγραμμάτων σε φοιτητές που παρακολουθούν προγράμματα σπουδών για τη λήψη δεύτερου πτυχίου, καθώς και η άμεση κατάργηση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης (άρθρο 65 Ν. 4386/2016). Το ζήτημα τέθηκε μετά την αδυναμία ηλεκτρονικής υποβολής των σχετικών αιτήσεων στις 10.5.2016, ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου.

Κατ' αρχάς, ο Συνήγορος εξέφρασε στο Υπουργείο Παιδείας την ικανοποίησή του για την επέκταση του δικαιώματος δωρεάν διανομής διδακτικών συγγραμμάτων και στους φοιτητές που είναι ήδη κάτοχοι πρώτου πτυχίου, την αναγκαιότητα της οποίας είχε υποστηρίξει σε προγενέστερα έγγραφα, επισήμανε όμως ταυτόχρονα την υποχρέωση άμεσης εφαρμογής της νέας ρύθμισης χάριν των νέων δικαιούχων, καθότι η μη άμεση εφαρμογή θα επέφερε αρνητικές σε βάρος τους συνέπειες κατά την τελευταία εξεταστική περίοδο τόσο στον ορθολογικό προγραμματισμό των εξετάσεων και των εν γένει σπουδών τους όσο και στις επιδόσεις τους στα εξετασθέντα μαθήματα. Η αρμόδια διεύθυνση του υπουργείου υποστήριξε ότι η παράταση της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων, προκειμένου να επωφεληθούν οι νέοι δικαιούχοι, θα είχε ως συνέπεια την αδυνα-

μία έγκαιρης ολοκλήρωσης της διαδικασίας. Επιπλέον, επισήμανε ότι η ίδια δεν γνώριζε εκ των προτέρων την πρόθεση προώθησης της σχετικής ρύθμισης, ούτε την ακριβή ημερομηνία δημοσίευσής της στο ΦΕΚ. Ο Συνήγορος δεν θεώρησε ικανοποιητικά τα επιχειρήματα της υπηρεσίας (υποθέσεις 215445, 216079/2016).

Μη ενημέρωση υποτρόφου για την αποδέσμευση του ΙΚΥ από την κάλυψη των εξόδων εκτύπωσης διατριβής

Υπότροφος του ΙΚΥ έθεσε το ζήτημα της μη έγκαιρης ενημέρωσής του για την απόφαση αποδέσμευσης του ιδρύματος από προγενέστερη συμβατική δέσμευση, με βάση την οποία όφειλε να καλύψει τα έξοδα εκτύπωσης της διατριβής του, αξίας 330 ευρώ.

Ο Συνήγορος, απευθυνόμενος στην πρόεδρο του ΔΣ του ΙΚΥ, επισήμανε ότι η η απουσία έγγραφης ατομικής ειδοποίησης αλλά και ανάρτησης της σχετικής απόφασης στην ιστοσελίδα του ιδρύματος αποτελεί παράλειψη ενημέρωσης των συμβεβλημένων υποτρόφων σχετικά με σοβαρή μονομερή μεταβολή των όρων της σύμβασής τους που συνεπάγεται επιβάρυνσή τους με έξοδα τα οποία δεν είχαν προϋπολογίσει.

Στην απάντησή του το ΙΚΥ, αφού αναφέρθηκε σε ανεπάρκεια των σχετικών πιστώσεων που υποχρεώνει στη λήψη τέτοιων αποφάσεων, επιχείρησε να αναδείξει το επιχείρημα ότι η έγκαιρη ενημέρωση των υποτρόφων δεν θα είχε ως αποτέλεσμα και την απαλλαγή τους από τις σχετικές δαπάνες. Ο Συνήγορος δεν αποδέχθηκε ως ικανοποιητικές τις εξηγήσεις (υπόθεση 214861/2016).